

نمونه منشور حسابرسی داخلی^۱

۱ - مقدمه:

طبق استانداردهای بین‌المللی حسابرسی داخلی، منتشره توسط انجمن حساب‌رسان داخلی^۲، اهداف، اختیارات و مسئولیتهای فعالیتهای حسابرسی داخلی، منطبق با تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردهای مربوط، باید در منشور حسابرسی داخلی به طور رسمی تعریف شود. افزون بر این، رئیس حسابرسی داخلی باید به صورت دوره‌ای، منشور حسابرسی داخلی را مرور و جهت تصویب به کمیته حسابرسی و هیأت مدیره ارائه کند.

۲ - اهداف و دامنه عملیات:

فعالیت حسابرسی داخلی عبارت است از ارائه خدمات مشاوره‌ای^۳ و اطمینان‌دهی^۴ مستقل و بی‌طرفانه، به منظور ارزش‌افزایی^۵ و بهبود عملیات سازمان توسط واحد حسابرسی داخلی. فعالیتهای حسابرسی داخلی، با ایجاد رویکردی منظم و روشمند به سازمان کمک می‌کند که برای دستیابی به اهداف خود، اثربخشی فرآیندهای نظام راهبری^۶، مدیریت ریسک^۷ و کنترل^۸ را ارزیابی و بهبود بخشد.

تعریف خدمات مشاوره‌ای و اطمینان‌دهی به شرح زیر است:

- خدمات مشاوره‌ای عبارت است از فعالیتهای مشاوره‌ای و خدمات مرتبط که ماهیت و نوع آن، بدون این که حساب‌رسان داخلی مسئولیت مدیریت را به عهده گیرند، به منظور ارزش‌افزایش و بهبود فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل سازمان، با مدیریت توافق می‌شود. این خدمات از جمله می‌تواند شامل پیشنهاد، مشورت دادن، تسهیل کردن امور و آموزش باشد.
- خدمات اطمینان‌دهی عبارت است از رسیدگی عینی و هدفمند شواهد، با هدف ارزیابی مستقل فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل سازمان.
- این ارزیابی از جمله ممکن است مشتمل بر امور مالی، عملکرد، رعایت قوانین و مقررات و سیستم امنیتی باشد.

۱) Sample of Internal Audit Charter

۲) Consulting Services

۳) Assurance Services

۴) Add Value

۵) Governance

۶) Risk Management

۷) Control

۸) Control

نمونه منشور حسابرسی داخلی

دامنه عملیات واحد حسابرسی داخلی باید به میزانی تعیین شود که در موارد زیر اطمینانی معقول حاصل گردد.

- ریسکهای دستیابی به اهداف سازمان به نحو مناسب شناسایی و مدیریت می‌شوند.
- کنترل داخلی موجود، سازمان را برای مدیریت ریسکها و کاهش آنها تا سطح قابل تحمل کمک می‌کند.
- سیاستها، استانداردها، روشها و کنترلها به اندازه کافی مستند سازی می‌شوند.
- در مواقع لزوم، تعامل بین مدیران مختلف سازمان به نحو مناسب وجود دارد.
- اطلاعات مالی، مدیریتی و عملیاتی، درست، قابل اتکا و به موقع در اختیار استفاده‌کنندگان مربوط قرار می‌گیرد.
- اعمال و رفتار کارکنان مطابق سیاستها، استانداردها، روشها و قوانین و مقررات مربوط است.
- از منابع سازمان به نحو اثربخش، کارا و با صرفه اقتصادی استفاده شده و به نحو مناسب از آنها حفاظت می‌شود.
- برنامه‌ها، طرحها و اهداف عملیاتی سازمانی دست‌یافتنی هستند.
- افزایش کیفیت و بهبود مستمر عملیات سازمان همواره مورد تشویق و حمایت است.
- قوانین و مقررات با اهمیت مؤثر بر سازمان به نحو مناسب شناسایی و مورد توجه قرار می‌گیرند.

۳ - استقلال، بی‌طرفی و پاسخگویی

به منظور حصول اطمینان از مستقل بودن حسابرسان داخلی، واحد حسابرسی داخلی مستقیماً زیر نظر کمیته حسابرسی فعالیت کرده و رئیس آن توسط کمیته مذکور تعیین می‌شود. افزون بر این گزارشهای حسابرسان داخلی در اختیار کمیته حسابرسی منتخب هیأت مدیره و مدیر عامل سازمان قرار می‌گیرد. در هر حال، رئیس واحد حسابرسی داخلی در مقابل مدیر عامل سازمان، کمیته حسابرسی و هیأت مدیره پاسخگو است. حسابرسان داخلی نباید فعالیت‌هایی را که خود قبلاً در آن مسئولیت اجرایی داشته‌اند مورد حسابرسی قرار دهند.

۴ - وظایف و مسئولیت‌ها

اهم وظایف واحد حسابرسی داخلی به شرح زیر است:

- اجرای کلیه مفاد این منشور.
- تدوین و پیشنهاد یادداشت راهبرد حسابرسی^۱ داخلی به کمیته حسابرسی.
- برنامه‌ریزی مدون بر اساس یادداشت راهبرد حسابرسی داخلی (مصوب کمیته حسابرسی).

۱) Audit Strategy Memorandum

نمونه منشور حسابرسی داخلی

- اجرای برنامه‌ریزی به عمل آمده به شرح بند فوق.
- اجرای وظایف و پروژه‌های ویژه درخواست شده توسط مدیر عامل یا کمیته حسابرسی.
- جذب منابع انسانی دارای دانش و مهارت کافی و تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی مناسب در مورد کارکنان واحد حسابرسی داخلی برای اجرای مطلوب مفاد این منشور.
- ارائه گزارشهای دوره‌ای در مورد نتایج رسیدگیهای به عمل آمده به مدیر عامل و کمیته حسابرسی.
- اطلاع رسانی منظم و روشمند به کمیته حسابرسی در مورد میزان پیشرفت کارها و محدودیتهای احتمالی در خصوص انجام وظایف محوله.
- اطلاع رسانی منظم و روشمند به کمیته حسابرسی در مورد میزان پیشرفت کارها و محدودیتهای احتمالی در خصوص انجام وظایف محوله.
- بررسی دامنه فعالیت حسابرسان مستقل و ارتباط با آنان به منظور حسابرسی بهینه سازمان با هزینه معقول.

۵ - اختیارات

اهم اختیارات واحد حسابرسی داخلی به شرح زیر است:

- دسترسی نامحدود به کلیه سوابق و مدارک حسابداری و عملیاتی، داراییها و پرسنل سازمان.
- امکان مشاهده و بررسی کلیه فرآیندهای عملیاتی سازمان.
- امکان دسترسی آزاد و کامل به کمیته حسابرسی.
- امکان جذب و تخصیص منابع انسانی مورد نیاز، تعیین دوره‌های گزارش‌دهی، انتخاب موضوعات مورد حسابرسی، دامنه عملیات و بکارگیری روشهای دستیابی به اهداف حسابرسی که البته در همه موارد مذکور باید مفاد یادداشت راهبرد حسابرسی رعایت شود.

رئیس حسابرسی داخلی و کارکنان واحد حسابرسی داخلی مجاز به انجام موارد زیر نیستند:

- انجام هرگونه وظایف اجرایی در سازمان و شرکتهای وابسته.
- ایجاد و یا تصویب تراکنشهای حسابداری.
- انجام هرگونه وظایفی که استقلال و بی‌طرفی آنان را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

۶ - استانداردها، آیین رفتار حرفه‌ای و رویکرد مورد عمل

واحد حسابرسی داخلی باید در چارچوب سند یا یادداشت راهبرد حسابرسی داخلی، استانداردهای بین‌المللی حسابرسی داخلی و آیین رفتار حرفه‌ای (منتشره توسط IIA) را رعایت نموده و عملیات حسابرسی را بر اساس رویکرد مبتنی بر ریسک و فعالیت انجام دهد.